

Förskolans utformning

Förskolans placering i ett bostadsområde ger förutsättningar för att både det egna närområdet och ytterområden enkelt kan betjänas.

Hänsyn ska tas till omgivande störningsrisker som exempelvis buller, luftföroreningar, djurhållning och kraftledning.

Placering och utformning

Möjligheten till placering i anslutning till grundskola ska utredas där så är lämpligt. Ett samnyttjande av lokaler, ex kök, matsal, kan då vara möjligt. Förskolans gård bör vara anpassad för aktiviteter och lekar som stimulerar till utforskande och fysisk aktivitet (se vidare i kapitlet; Förskolans utemiljö).

Väl fungerande gång- och cykelvägar till och från förskolan samt goda bussförbindelser ger valmöjlighet för vårdnadshavare att avstå att använda bilen. Angöring/parkering ska avgränsas från entréer och utelek. Angöring för varutransporter ska i sin tur, om möjligt, avskiljas från övrig angöring.

Utemiljöer ska planeras med tanke på vindskydd, solinstrålning, buller. Gården ska vara belyst för lek under den mörka delen av året. Staketet runt förskolans gård utformas så att det är svårt att klättra över även vid högt snödjup.

Exempel på utformning

Funktionsprogrammet redovisar två exempel på förskolor som utformats på olika sätt. De är olika och

valda för att visa på möjligheter, begränsningar och konsekvenser.

Förskolan Kålmasken

Förskolan Kålmaskens utformning medger att alla avdelningens rum och kapprum ligger i direkt anslutning till varandra, är lättillgängliga och lättorienterade för barn och personal. Avdelningsytor prioriteras framför gemensamma ytor för hela förskolan som exempelvis gemensam matsal och torg.

Denna utformning innebär att det inte finns något stort gemensamt rum på förskolan där stora grupper av barn, personal och vårdnadshavare kan mötas. Det flexibla rummet kan användas för detta ändamål, i grupper om ca 20–25 personer.

Förskolan Böle

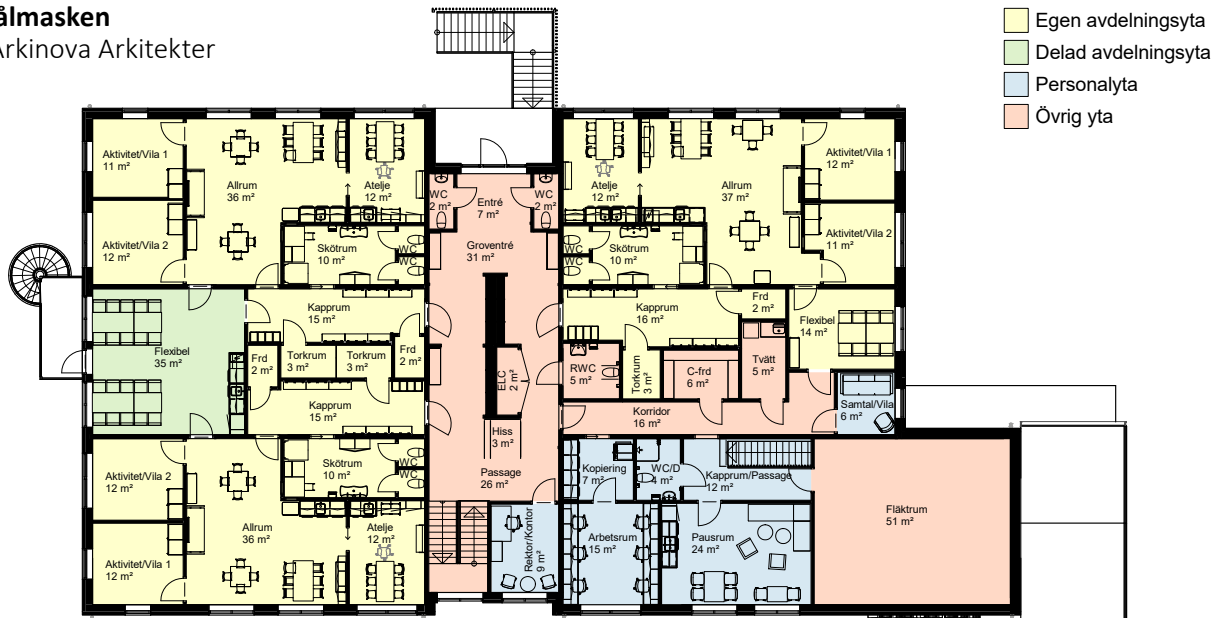
Förskolan Böle är, till skillnad mot flera förskolor byggda de senaste åren, utformade med mindre gemensamma ytor till förmån för mer avdelningsyta. Förskolan har, på nedre plan, en matsal dimensionerad för fyra av förskolans åtta avdelningar. På båda plan finns ett gemensamt rum som kan nyttjas utifrån önskemål, exempelvis som matsal eller rörelserum.

Alla avdelningar ligger inte i direkt anslutning till sitt kapprum, vilket försvårar logistik och resursutnyttjande vid in- och utgång. De gemensamma kapprummen för flera avdelningar är till viss del avdelade men det riskerar att bli svåröverblickbart för både barn och personal.

Förskolan Kålmasken

J Järholm, Arkinova Arkitekter

Övre plan

Bottenplan

Tekniskt utförande

Myndighetskrav

Myndighetskrav och gängse branschkrav ska alltid tillämpas. Utöver dessa är det Fastighets tekniska anvisningar för fastighetsområdet som ska tillgodoses vid projektering av lokaler för Umeå kommuns verksamheter. Här i funktionsprogrammet redovisas krav som är speciellt viktiga att beakta för förskolelokaler.

Material och ytskikt

Material och ytskikt ska tåla det stora slitaget som förskoleverksamhetens kontinuerliga rumsomvandlingar utsätter byggnaden för. En trivsamt och väl genomtänkt miljö uppmuntrar personal till att känna omsorg och ta ansvar för att vårda sin förskola. När personalen har kunskap om hur förskolans rum på olika sätt kan bebos bidrar det till att rummen används som planerat och därmed skapas mer hållbara lokaler. Det ställs höga krav på materialerna i förskolans rum, de ska vara estetiskt tilltalande, slitåliga samt lätta att underhålla. Så långt som det är möjligt ska de vara giftfria

med hänsyn till barns direkta kontakt med materialet. Barnens alster, dokumentationer och information sätts upp på anvisade anslags- och dokumentationstavlor/lister. Förskolor ska ha en lång hållbarhet och därför krävs försiktighet och noggrannhet vid uppsättning av barnens alster, dokumentationer och information.

Förskolebarnens aktiviteter sker stor del av dagen på golvet, som därför ska upplevas varma och sköna. Vattenburen golvvärme och mattor med akustisk ljuddämpning skapar förutsättningar för det. I våta utrymmen ska våt- och halksäker golvmatta användas.

God orienterbarhet ger möjlighet för alla barn och vuxna som vistas och besöker förskolan att känna sig trygga. Materialval och färgsättning ska bidra till en upplevelse av kontrast mellan golv, vägg och tak. Även dörrar och inredning ska tydliggöras. Färgsättningen ska upplevas lugn och harmonisk.

Ljud

På förskolan är ljudnivån ofta hög från barnröster, lek och leksaker. Därför är det viktigt att fokus läggs på

Räkneexempel delytor

Entréer och kapprum	
Entré	
Groventré	
Kapprum	15 m ²
Torkrum	3 m ²
Total yta NTA för en avd	ca 30 m²

I ytan ingår kommunikation till hiss, kök och trappa, även plats för personalens skåp ingår men inga toaletter.

Hygienrum	
Skötrum	10 m ²
Wc skötrum	2,5 m ²
Wc entré	
RWC entré	
Total yta NTA för en avd	ca 16 m²

I exemplet räknas 2 wc/avd, del i 4 wc och del i 2 rwc.

Pedagogiska rum	
Allrum	36 m ²
Aktivitet/vila	24 m ²
Ateljé	12 m ²
Alt 1. Flexibelt rum delat	35 m ²
Alt 2. Flexibelt rum eget	14 m ²
Total yta NTA för en avd	ca 85–90 m²

I exemplet ingår två rum för aktivitet/vila. Två avdelningar delar på ett flexibelt rum alternativt har ett eget mindre flexibelt rum.

Städ, förråd och tvätt	
Avdelningsförråd	
Centralförråd	
Total yta NTA för en avd	ca 4 m²
Tvätt	
Städ	
Total yta NTA för en avd	ca 10 m²

Tvätt används av förskolan. I städ säkerställs tvättmöjlighet för städ.

Kök – 6 avd tillagningskök	
Inlastning	8 m ²
Kök	32 m ²
Disk	11 m ²
Förrum	11 m ²
Torrfförråd	3 m ²
Kylrum	5 m ²
Frysrum	3 m ²
Skrivplats	3 m ²
Omklädning	3 m ²
Wc/dusch	3 m ²
Städ/tvätt	3 m ²
Total yta NTA	ca 85 m²

I räkneexemplet finns alla kökets möjliga rum inräknade förutom Renseri som kan behövas på större förskolor än sex avdelningar. Ytangivelserna är ca-ytor. De enskilda ytorna ska alltid ställas mot projektspecifika funktioner och val.

Personal			
	4 avd	6 avd	8 avd
Pausrum inkl pentry	20 m ²	24 m ²	28 m ²
Arbetsrum	10 m ²	15 m ²	20 m ²
Rektor/kontor	9 m ²	9 m ²	9 m ²
Samtal/vila	6 m ²	6 m ²	8 m ²
Möte	9 m ²	9 m ²	12 m ²
Kopiering	7 m ²	7 m ²	7 m ²
Wc/dusch inkl omkl	4 m ²	4 m ²	4 m ²
Total yta NTA förskola	ca 65 m²	ca 74 m²	ca 88 m²

I exemplet räknas plats för en personal per avdelning i arbetsrum.

Förskola totalyta			
	4 avd	6 avd	8 avd
Entréer och hallar	120 m ²	180 m ²	240 m ²
Hygien och omvårdnad	64 m ²	96 m ²	128 m ²
Pedagogiska rum	360 m ²	530 m ²	720 m ²
Städ, förråd och tvätt	26 m ²	34 m ²	42 m ²
Personal	65 m ²	74 m ²	88 m ²
Kök	75 m ²	85 m ²	100 m ²
Miljörum	24 m ²	24 m ²	24 m ²
Total yta NTA förskola	734 m²	1 023 m²	1 342 m²
<i>Räknat med ett svällningstal på 1,33 (om trästomme väljs ökar svällningstalet till 1,35)</i>			
Total yta BTA	ca 970 m²	ca 1 360 m²	ca 1 780 m²

I svällningstalet ingår t.ex. kommunikationsytor, väggar, teknikutrymmen och schakt